

PLANTEFOKUS

PLANTEAVL
Kontakt: Kaj Lund Sørensen
kls@effektivtlandbrug.dk
61 20 96 67

Vulkanaske ikke farlig for dansk landbrug

I den koncentration, asken kommer ned til Danmark, er det overhovedet ikke et problem, man skal bekymre sig for, siger ekspert.

AF KAJ LUND SØRENSEN

Lavastøv og askeskyer fra det voldsomme udbrud i den islandske vulkan under gletscheren Eyjafjallajökull har spredt sig gennem luften ned over det nordlige Europa. Men asken er ifølge eksperter ikke farlig for danske planteavlere.

- I den koncentration, asken kommer ned til Danmark, er det overhovedet ikke et problem, man skal bekymre sig for, siger Rikke Pedersen, som er administrationschef ved Nordisk Vulkanologisk Institut, der er et samarbejdsorgan under Nordisk Ministerråd.

- Koncentrationerne, der falder lokalt på Island, er nogle helt andre. Her har vi nogle steder et lag på ti centimeter, tilføjer hun.

Ifølge Rikke Pedersen er det umiddelbare problem flour, der binder sig uden på aske-

kornene, men der er tale om meget små mængder.

Sur nedbør

- Det er ikke værre end, hvis man sluger lidt tandpasta, når der børstes tænder, påpeger hun i telefonen fra Island.

I øvrigt vaskes flour let af, så snart, der kommer vand på, og så er der ikke noget problem.

Hos Sofie Lindström, som er seniorforsker på Stratigrafisk afdeling på GEUS, er opmærksomheden rettet mod, hvordan gas- og askeudslip fra vulkaner har skabt sur regn og forurening af miljøet i den geologiske historie.

- Det er mest svovl og dets forurende effekt, der er problemet. Svovl binder sammen med støvpartikler små aerosoler og kommer med regn ned som svovlsyre og forurener jord og ferskvandsmiljøer, oplyser hun.

Kun i nærområdet

- Mængden af svovl i asken fra Eyjafjallajökull er lille, og som det er nu, medfører asken ikke problemer for planteavlere i Danmark. Kun hvis udbruddet fortsætter i meget lang tid, vil det måske kunne registreres, vurderer Sofie Lindström.

Monitoreringsprogrammer

har målt et indhold på to tusinde ton svovl i den askesky fra den islandske vulkan, der var på vej mod Europa den 15. april, og det vurderer hun ikke som specielt høj sammenlignet med tidligere vulkanudbrud.

Lige som der er svovlsyre, er der også flussyre i de aerosoler – de små partikler omgivet af gas – der også kommer op af vulkanen.

- Hvis flussyre havner i jord og ferskvand, kan det skade dyr og mennesker, og det har tidligere været et problem lokalt på Island ved store udbrud, men den slags forgiftninger plejer man kun at se i vulkanens nærområde, understreger hun.

Asken gøder

Rikke Pedersen og Sofie Lindström peger på, at selve asken faktisk indeholder nogle gode næringsstoffer, der gøder jorden, og at der ofte ses gode jorde nær vulkaner.

Mens vulkanudbruddet ikke får nogen betydning for danske landmænd, har det store konsekvenser for islandske landmænd.

I en artikel på GEUS' hjemmeside beskriver Sofie Lindström et tidligere alvorlig

udbrud i historisk tid, hvor en islandske vulkan udspjødte store mængder gas indeholdende blandt andet svovldioxid og flussyre, der ramte både mennesker, dyr og planter. Græsningsarealer og marker med afgrøder blev kraftigt forsuret med misvækst til følge, og marker har måttet opgives.

Mange dyr og mennesker er døde af fluoridforgiftning i eftervirkningerne af det store udbrud.

Alvorligt for Island

- Det nuværende vulkanudbrud har bestemt store og seriøse konsekvenser for Island, men vi har slet ikke overblik over det endnu, fortæller Rikke Pedersen fra Island.

- Lige nu kører folk dyr til slagting, fordi dyrene har været uden tag over hovedet, og for at undgå, at de dør af flourforgiftning, bliver de slagtet i stedet, forklarer hun.

- Vi ved endnu ikke meget om landbrugsproduktionen endnu. Det kommer også an på hvor længe, der aflejres aske i området, men landmænd i lokalområdet kommer formentlig ikke til at høste noget i år, vurderer hun.

kls@effektivtlandbrug.dk
telefon 61 20 96 67

Der er gulrust i triticales

Der er fundet udbredte angreb af gulrust i tre triticalesmarker, fremgår det af registreringsnettet for uge 16.

Den 14. april blev der meldt om ret udbredte angreb af gulrust i sorten Valentino ved Skanderborg, og den 16. april blev der også meldt om to marker med gulrust i udbredt grad i sorten Korpus ved Holstebro.

Væksten er endnu begrænset. Det gennemsnitlige udviklingstrin er vækststadium 27 (buskning, variation 23 -30).

Da der i år dyrkes de meget modtagelige triticalesorter Dinaro, Korpus og Cando på næsten hele arealet med triticales, er det meget vigtigt at være opmærksom på eventuelt angreb af gulrust. Bekæmpelse af gulrust anbefales ved konstateret forekomst ved begyndende vækst, det vil sige nu i marker med angreb.

Forsøg viser, at der kan opnås god effekt med lave doser, såfremt der behandles ved svage angreb. Ved udbredte angreb opnås der ofte mindre god effekt selv ved brug af relativ høje doser.

Til bekæmpelse på nuværende tidlige tidspunkt kan for eksempel anvendes 0,15-0,2 liter Folicur eller 0,2-0,25 liter Orius pr. hektar – afhængig af angrebsstyrken, anbefaler PlanteNyt nummer 108. Man skal være opmærksom på, at Folicur og Orius kun må bruges to gange pr sæson.

kls

Ukrudt i hestebønner

Ukrudt i hestebønner bekæmpes kemisk før fremspiring, fremgår det af PlanteNyt 107.

Command CS kan anvendes senest tre dage efter såning og har god effekt mod burrener, fuglegræs, tvetand, ærenpris og hyrdetaske. Off-label-vejledningen kan du hente i Middeldatabasen. Doseringen er 0,20-0,25 liter pr. hektar.

Før fremspiring kan tidligt fremspiret ukrudt nedvisnes med glyphosat. Når hestebønner er sået ensartet i seksotte centimeter dybde vil meget ukrudt være spiret frem før høstebønnerne, så der kan opnås en god bekæmpelse.

Der er ingen godkendte midler til anvendelse efter fremspiring af hestebønne til foder.

I hestebønne til fremavl er der opnået off-label-godkendelse af Fenix før fremspiring og Fighter 480 efter fremspiring.

Efter fremspiring er mekanisk bekæmpelse også en mulighed. Under fremspiringen er spirene sårbare og knækker let ved ukrudtsharvning. Når hestebønnerne er kommet op og er blevet bløde, kan de derimod tåle en kraftig ukrudtsharvning. Vær dog opmærksom på, at planterne ikke må knække. Ukrudtsharvningerne kan fortsætte, indtil afgrøden er 10-12 centimeter høj.

Det er også muligt at etablere hestebønne på dobbelt rækkeafstand, så der kan radrensnes, uden tab af udbytte.

Hestebønne er en meget åben afgrøde i perioden efter fremspiring og i perioden efter afvisning og frem til modning. I den mellemliggende tid dækker hestebønner jorden godt med en stor kraftig bladmasse og forholdsvis høje planter.

kls

Skimmelsvamp og økologisk dyrkning

I den økologiske kartoffelavl bruges skimmelsvampen mest til nedvisning.

- Det er sådan lidt en morsom kommentar, til et uløst problem, hedder det i Dansk Kartoffelproducent Forenings nyhedsbrev.

I resten af Europa er det tilladt at bruge kobberpræparat, med op til 4 kilo kobber pr. hektar til at beskytte planterne, således at de kan få lov at vokse færdig.

Kobber er dog et omstridt middel, da metallet er stærkt giftigt for mennesker og dyr, selv i mindre doseringer. Der gøres derfor mange forsøg for at finde mindre skadelige måder at holde skimmel nede.

I Tyskland forsøger man sig med ultra lave doser af kobber og har fundet at bejdsning med små mængder har kunnet formindske problemet med 75 procent. I Sverige har man arbejdet med at tilføje forskellige mikroorganismer til bladværket og har fundet, at visse organismer har en god virkning til bekæmpelse af skimmelsvampen med op til 90 procent reduktion af angreb.

kls

- Kun hvis udbruddet fortsætter i meget lang tid, vil det måske kunne registreres i Danmark, vurderer seniorforsker på GEUS, Sofie Lindström, som også oplyser, at svovlindholdet i asken fra Eyjafjallajökull er lille. (Foto: Csmontor)